

Wie een skisafari in de Dolomieten boekt, ziet de zon bovenop een berg opkomen, skiet over maagdelijke sneeuw en ziet 's avonds de zon op een andere berg weer ondergaan.

Van hut naar hut via de piste

Tekst en foto's: Florian van Rees

De liften zijn uren geleden al stilgezet. De avond is gevallen, de maan komt achter de wolken tevoorschijn en geeft de bergen een magische gloed. In het besneeuwde landschap rond het Italiaanse Rifugio Ciampac is de stilte overweldigend. En dan ineens klinkt daar dat geluid, het komt dichterbij, ski's die krachtig een spoor trekken. In het donker glijdt een toerskiër voorbij, zijn pad verlichtend met een lampje op het hoofd. „*Bonne sera*,” klinkt het, en hij verdwijnt weer in de duisternis.

De bergen zijn een vreemde wereld voor de pisteskiër die voor het eerst boven blijft slapen. Als de massa's de pistes hebben verlaten, heeft de groep die onder leiding van Martin Reichhalter een 8-daagse skisafari maakt, de bergen, het bergrestaurant en de slaapzalen erboven voor zich al-

leen. De dames die 's middags nog pizza's en bier uitserveerden, deken nu een lange tafel voor twaalf Nederlanders en hun Duitssprekende Italiaanse gids. In joggingbroek, slobbertrui en slippers, de haren nog nat van het douchen, zit de groep rond Martin, die op een plattegrond de route markeert die vandaag is afgelegd.

Na de kennismaking vanochtend op de grote parkeerplaats in Santa Christina en het kopen van de skipassen, werd gestart op de Saslong. Om een beetje warm te worden en te wennen aan het skiën met rugzak (bepakking voor een week, dus toiletas, kleding, boek en schone sokken), volgde een rustige afdaling langs 'de vijf vingers', een rotsformatie die vanaf deze kant meer op vijf knokkels leken. Toen omhoog naar Via di Fassa, van waaraf de Passo Pordoi eruit zag als een grote tempel met drie verdiepingen, een beetje het paleis van de dalai lama in Tibet.

In Canazei ging het met de cabine naar beneden. Dat scheelde tien minuten lopen door het dorp en dat was fijn, want de rugzak vergroot het skiplezier niet en lopen doet dat al helemaal niet.

Vervolgens een ritje met de skibus naar Ciampac. Boven wachtte een al bijna verlaten winterwereld. De liften draaiden nog, maar er zat niemand meer in. De pistes waren bijna leeg. Uit twee *rifugio's* kringelde rook en de lampjes brandden aanlokkelijk. Nog één lift omhoog en toen wachtte de glühwein in de hut. Aan de muur koppen van herten die al meer dan veertig jaar dood zijn. De klok zei 'koekoek'.

Als lang nog niet iedereen de volgende ochtend uit de veren is, om 7 uur, komen de eerste pistebul-

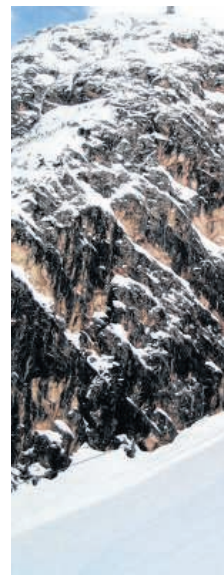
ly's omhoog. Met de eerste liftcabines een uur later wordt Ciampac echt wakker. De cabines Ze brengen bergpersoneel, materialen en proviand naar boven. De liftmannen waaieren uit naar hun posities, een terras wordt geveegd en ontdaan van de 4-centimeter sneeuw die 's nachts is gevallen, de eerste lift gaat draaien. Met een sneeuw-scooter worden broodjes naar de hut gebracht waar een hongerige groep Nederlanders in vol ski-ornaat al aan de ontbijttafel zit.

Wie boven slaapt en vroeg opstaat, heeft maagdelijke pistes voor zichzelf. De Ciampac-afdeling is een droom. Deversesneeuw is nog niet helemaal geplet door de pistebully's, rul nog. Het eerste

deel van de afdaling lijkt een reuzenslalom; grote, brede bochten waar je met hoge snelheid doorheen vliegt. Geen risico op botsingen, want er is nog niemand. Eindelijk is ook het vervolg van de route naar beneden: breed, lekker steil, omzoomd door bomen. Volgens het kaartje is het een zwarte, maar in ongerepte toestand is hij niet moeilijker dan rood. Nóg een keer!

Verderop wacht Rosengarten, een wonderschone bergketen met grillige pieken en piekjes. 's zomers het terrein van bergbeklimmers en mountainbikers. De aanblik maakt het begrijpelijk dat over dit gebied een legende bestaat. Ooit zouden dwergenkoning Laurin en zijn echtgenote hier een prachtige rozentuin hebben gehad. Het was verboden terrein, maar een bewoner uit het dal verschaftte zich toegang tot het koninklijk gebied. Toen hij een glimp van Laurin had →

De kans op botsingen is nul, want er is nog helemaal niemand op de piste.

→ opgevangen, werd de indringer verliefd op de mooie koningin en probeerde haar te verleiden. De koning, die een onzichtbaarheidskap droeg, won het gevecht dat volgde. Maar de verliezer keerde later met een heel leger terug. In de strijd verloor de koning zijn magische kap en moest hij toezien hoe zijn geliefde werd geschaakt. Uit woede en verdriet zwoer Laurin dat niemand ooit nog een blik op de rozentuin zou werpen, niet overdag en niet 's nachts. Maar hij vergat de schemering, het moment waarop de Rosengarten op z'n mooist is en een roze gloed afgeeft.

Veel cols en passo's volgen. Het niveau binnen de groep loopt nogal uiteen, maar het verschil is niet zodanig dat het irritaties oproept. De snelsten racen achter Martin aan, de besten maken hun korte bochten langs de zijkant, het gros skiet lekker door over de volle breedte van de pistes. Via Trevalli, Col Margherita en Bufaure gaat het naar Val di Fassa.

„Hier loopt een taalgrens,” meldt gids Martin. Voor mensen uit de regio is de grens bekend, passanten moeten het gewoon maar proberen. Als er op 'Guten-tag' geen antwoord volgt, wordt een 'bongiorno' verwacht. En andersom. Het Ladinisch, een oude Raetoromaanse taal, wordt ondanks de inspanningen van de lokale autoriteiten, weinig meer gesproken.

De eigenaar en het personeel van Rifugio Larisei doden de tijd met kaarten tot rond lunchtijd de safarigroep arriveert. Het terras dat normaal gesproken bomvol zit, is leeg. Het sneeuwt en het zicht is slecht door mist. Pas op foto's aan de wand is te zien hoe geïsoleerd de hut ligt. De rest van de dag blijft het sneeuwen. De tv heeft geen ontvangst doordat de schotelantenne is ondergesneeuwd.

De helft van de groep gaat 's middags toch met Martin op pad, de rest neemt een vrije middag en vermaakt zich met de mensen van de hut. De vrolijke waard legt uit wat toch dat gekke houten knutselwerk is dat op de bar staat. „Let maar op,” zegt hij. De waard legt

wat snuiftabak in het bouwsel, duwt het ding onder de neus van een vrijwilliger en klappt een hamertje naar beneden. Een knal-tje klinkt, een rookpluimpje ont-snapt en een klein vegertje gaat langs de neus van het slachtoffer. Geen logica te ontdekken in dit tafereel, maar hilarisch is het wel en de waard en zijn personeel liggen dubbel. De skiërs keren terug als verschrikkelijke sneeuwman-nen. De kok ondertussen probeert buiten met een veger de antenne weer aan de praat te krijgen.

Na een onrustige nacht op de slaapzaal en wachten op een privémoment in de badkamer, hebben de pistebully's hun mooie ochtendwerk verricht en de verse sneeuw op de pistes lichtjes ge-plet. Ze hebben de zij-kanten ongemoeid gelaten; wat een zaligheid.

Aan het eind van een volle dag skiën brengt een taxi de groep in een halfuur naar Rifugio Staulanza. Het is onduidelijk

waarom Martin Reich-halter voor dit - overigens mooie - hotel heeft gekozen, want het ligt niet aan een piste en is alleen met een auto te bereiken. Het doet afbreuk aan het gevoel dat je een huttentocht maakt. Mogelijk is ook hij onder de indruk van de prestaties van hoteleigenaar Mar-van Rifugio Sala, die na het diner een film vertoont van zijn beklimming van de Mount Everest in 2008. Sala heeft er in de hele regio roem mee vergaard. De 'oefenberg' van de Everest-bedwinger staat pal voor zijn hotel, de 3168 meter hoge Pelmo, en hij geniet dagelijks van het zicht op de machtige rots-wand die Civetta heet.

De volgende ochtend brengt Sala de 'safari's' naar het ski-gebied rond de Civetta. Ze zijn keurig op tijd voor de eerste lift van 9 uur. De soepele rode pistes liggen er nog maagdelijk bij. Al snel groeit het aantal - Italiaanse - medeskiërs, maar druk wordt het in dit plezierige gebied met 23 liften nooit.

De Cinque Torri spelen met de wolken. Nu eens geven de rotsen in de vorm van vijf torens zich gewonnen, dan weer drijven ze de wolken opzij en tonen zij hun kracht aan wie die maar wil zien. Op rechts beroeren de laatste zon-nestralen van deze dag de flanken van de bergketen die de vorm heeft van een gebit, de Croda de Lago.

Het uitzicht vanaf het terras van Rifugio Scoiattoli op 2255 meter is betoverend. De skiliften hebben hun laatste gang al gemaakt. Op de safarigroep en het personeel van het berghotel na, is het gebied verlaten. Hier wordt stil van. Dit is waarom je hebt gekozen voor skiën met bagage en primitief slapen in niet al te schone zalen boven de boomgrens in plaats van voor een gerieflijk hotel in het dal.

Vanuit Scoiattoli is het skigebied van Cortina d'Ampezzo bereikbaar. Een korte busrit zet de groep in de ochtend af aan het begin van het chique dorp dat door James Bond in *For Your Eyes Only* ineens een spannend imago kreeg.

Brede, lichtblauwe pistes slingeren hier door het bos. Boven gaat het er een stuk steviger aan toe, met een mooie zwarte en veel leukere rode afdalingen. Helemaal boven, op de 3200 meter hoge To-fana, biedt een rond restaurant zalige appeltaart en een panoramisch uitzicht. Het is er zonder meer prachtig en de cappuccino is verrukkelijk, maar het is er ook druk. Niet alleen in het restaurant, ook op de piste. Snelle jongens met brede freestyle ski's voeren het hoogste woord in de rij bij de lift, de zwarte race-afdaling vanaf de Pomedes is ijsig geworden. Wegwezen hier.

Het geluk is gevoelbaar als de groep een paar uur later terug is bij de hut. Het wordt de laatste avond. Een avond met lekker eten en drinken, lachen en klieren, toepen en klaverjassen. Maar eerst wordt in stilte, dik ingepakt, op het terras genoten van de aanblik van de maan die tevoorschijn komt achter de wolken. ■

Skiën met bagage en primitief slapen boven de boomgrens: een safari is het waard.

Mist onneemt het zicht. Gelukkig zijn de andere skiërs uit de groep nog goed zichtbaar en anders geven rode paaltjes aan waar het veilig is.

De wereld aan je voeten: Over maagdelijke sneeuw de berg af en met de eerste lift weer omhoog, klaar voor de volgende afdaling, de volgende hut.

uit & thuis

Alles over skisafari's

■ De beschreven reis is een 8-daagse vakantie met zeven nachten verblijf in berghutten in het gebied Dolomiti Superski, in Noord-Italië. De routes, verblijfplaatsen en gids variëren. De reis is geschikt voor mensen die goed een rode piste afkomen en al willen skiën voordat de eerste lift is gestart, tot na het moment dat de laatste is stilgezet. Je skiet met een kleine rugzak met alle eigen bagage. Een groep bestaat uit hooguit zo'n twaalf mensen. De safari kost €520 tot €550, inclusief ontbijt en diner in de hutten, exclusief de skipas van €210 of €239 (afhankelijk van de periode). **www.reichhalter.com** De tocht wordt tegen hetzelfde tarief aangeboden door Sunweb en Jiba, maar als er meer groepen moeten worden gevormd, zitten

de 'rechtstreekse boekers' in betere accommodatie. Een vergelijkbaar concept, maar dan door het Salzburgerland in Oostenrijk, biedt Snowemotion. **www.snowemotion.nl**

■ Er bestaan ook andere soorten skisafari's. Het avontuurlijkst zijn meerdagse huttentochten voor toerskiërs: met de lift naar boven, met stijgvellen onder nog een paar uur verder omhooglopen en vervolgens afdalen door ongepte poedersneeuw. Toertochten vinden plaats in diverse gebieden, onder meer in Chamonix en Zermatt. Een ervaren aanbieder is de Nederlandse berggids Edward Bekker. **www.edwardbekker.com**

■ Een skisafari naar de Canadese Rocky Mountains is wéér iets anders. Het is een reis waarbij met een eigen huurauto verschillende gebieden worden aangedaan.

Snowtime bijvoorbeeld verkoopt een 9-daagse reis, inclusief vlucht, auto en verblijf vanaf €1100 p.p. Dat bedrag is exclusief skipassen en maaltijden. **www.snowtime.nl**

■ Laagdrempelig zijn de dagtochten die door steeds meer organisaties onder de noemer 'safari' worden aangeboden. Je verblijft gewoon in je eigen hotel of appartement en toert een paar dagen met een groep door het hele gebied. Leuk voor mensen die geen les meer nodig hebben, maar het lekker vinden achter iemand aan te skiën en niet willen verdwalen. Een van de eerste die er - veertien jaar geleden - mee begon is Snowemotion. Een andere aanbieder is Snowexperience. Drie dagen voor €119 p.p. De dagtochten worden georganiseerd in onder meer in Kirchberg, Sölden, Hintertler, Ellmau, Zell am See, Zillertal en Val Gardena.

